

МОЛОДИЙ ВЧЕННИЙ

ISSN 2304-5809

Євген Маланчук

Батьківщини

Як до Тебе протоптати тропи?
В сивій млі спостерегти мету?
Чи як пропалить синій жар Європи
Азії проказу золоту?

Оси мовили, незбагнена, незнана,
Мов прозорий жовтень, нежива, —
Що ж Тебі — прокляття чи осанна?
Мертві звуки, неживі слова.

Рівний простір в язвах позолоти
Залегає плащинною піл'ю,
Тільки часом — Твій єдиний гол
Повстануть жертівники т.

Перетявими безнадійні
Вносячи мірило у
Що завжди беззахисні
Сумно мріє про май

2

(42)

2017

ЧАСТИНА III

Деяк Ю.М. Деякі особливості формування професійної спрямованості студентів медичних коледжів на заняттях з іноземної мови.....	483	Подановська Г.В. Особливості роботи над формуванням комунікативної компетентності учнів початкової школи на уроках літературного читання.....	
Дишко О.А. Розвиток професійно-особистісних якостей бакалаврів з туризму в процесі професійної взаємодії зі споживачами туристичних послуг.....	487	Пюра О.С. Прикладні аспекти соціально-педагогічної роботи з батьками дитини з особливими освітніми потребами.....	
Доманчук Д.С. Роль волонтерства у процесі соціалізації студентської молоді.....	491	Саміляк В.І. Роль польової практики у формування готовності майбутніх учителів біології до природоохоронної діяльності.....	
Кашуба О.М., Кравчук Т.О., Навольська Г.І. Мотивація як один із шляхів оптимізації процесу вивчення іноземної мови.....	495	Слюсаренко О.С., Каданер О.В. Підготовка майбутніх учителів початкових класів до виховання міжетнічної толерантності молодших школярів.....	
Колишкіна А.П. Педагогічні умови формування екологічно доцільної поведінки учнів початкових класів у взаємодії школи і сім'ї.....	498	Стельмах Н.В. Професійна етика як складова деонтологічної культури педагога.....	
Курляк І.Є. Теоретичні та практичні проблеми пенітенціарної ресоціалізації в Польщі в контексті її ефективності.....	502	Стеценко І.М. Концептуальні підходи щодо підготовки майбутніх працівників уповноваженого органу з питань пробації до виконання покарань, не пов'язаних з позбавленням волі.....	
Мельник Н.І. Історичні передумови запровадження «Європейського підходу в дошкільній освіті»: значення та перспективи для вітчизняного освітнього простору.....	510	Тонконог І.В. Ідеї підготовки вчителя у творчій спадщині Г. В. Істоміна (1841-1886).....	
Мельничук І.М. Розвиток дистанційного навчання в економічній освіті.....	515	Чернега П.М., Пасічник Д.І. Національно-патріотичне виховання – основа генерації українця XXI століття.....	
Миколаєнко А.Є. Патріотичне виховання учнівської молоді в педагогічній спадщині А. Макаренка.....	518	Шабалдак А.В. Компоненти, критерії, показники та рівні готовності курсантів військової академії до професійної діяльності на основі реалізації праксеологічного підходу.....	
Павлюк В.І. До питання використання предметно-мовного інтегрованого навчання у Канаді.....	522	Шовкопляс О.М. Управління оздоровчою роботою в дошкільному закладі як чинник сталого розвитку суспільства.....	
Панченко В.О. Розвиток творчих можливостей учнів початкової школи на уроках математики в процесі роботи над задачами.....	525		

УПРАВЛІННЯ ОЗДОРОВЧОЮ РОБОТОЮ В ДОШКІЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ ЯК ЧИННИК СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

Шовкопляс О.М.

Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка

У статті запропоновано бачення вирішення проблеми створення та керівництва системою оздоровчої діяльності в дошкільному навчальному закладі. Наголошується на важливості інститутів освіти, зокрема дошкільних навчальних закладів з питань виховання здорового покоління в контексті сталого розвитку держави. Обґрунтовується позиція щодо створення повноцінного здоров'язберігаючого середовища (простору) в сучасному дошкільному навчальному закладі через функціонування системи зі здоров'язбережувальною діяльністю. Зроблено аналіз змісту та визначено основні заходи керівництва системою оздоровчої роботи в дошкільному навчальному закладі, визначено базові та конкретні підходи до її створення.

Ключові слова: дошкільний навчальний заклад, сталий розвиток, оздоровча робота, управління.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Здоров'я – найбільший дар природи. Людина отримала від природи надзвичайно досконалий організм прекрасної форми з універсальною стійкістю до труднощів життя: холоду і спеки, ран і отрут, страхів і нервових потрясінь, голоду та захворювань. З роками здоров'я все слабшає, а хвороб стає все більше. Кожна людина являє собою єдність двох протилежностей: здоров'я і захворювання. Стан здоров'я і стан хвороби можуть мати взаємоперебіг, причому в одних випадках цей перехід очевидний, в інших – прихований, і його можна виявити. Знання особливостей та тенденцій стану здоров'я населення, факторів, які на нього впливають, здійснення моніторингу є обов'язковою складовою наукового обґрунтування і визначення найбільш ефективної стратегії і тактики розвитку щодо збільшення середньої тривалості здорового життя населення. Це одне з основних завдань, що ставить перед собою держава, адже знання тенденцій здоров'я молодого покоління є важливим фактором процесі сталого розвитку.

Надзвичайно великий негативний вплив на здоров'я матерів і дітей, а отже, і майбутніх поколінь справляють промислові викиди підприємств хімічної, нафтохімічної, нафтопереробної та металургійної промисловості, радіаційно і пестицидно забруднені території. У районах функціонування хімічних виробництв надзвичайно складною є демографічна ситуація. Тут рівень захворюваності населення надто високий, як і кількість ускладнень під час вагітності та пологів, уроджених каліцтв, мертвонароджених тощо. Серед мешканців радіаційно і хімічно забруднених територій постійно зростає захворюваність на злоякісні новоутворення.

Відтак можна дійти висновку, що екологічна проблема є не стільки природоохоронною, скільки соціально-економічною. Адже йдеться про нормальні умови життя та здоров'я людини. Тому необхідно вживати рішучих і невідкладних заходів на всіх рівнях управління – загальнодержавному, регіональному та локальному. Глобальна за своєю суттю ресурсо-екологічна проблема має розв'язуватися кожною державою залежно від її природно-екологічних і соціально-економічних особливостей [1].

Проблема Вивчення динаміки захворюваності населення України, найважливіших демографіч-

них показників за останні 20-25 років дає підстави стверджувати: негативний вплив різних чинників навколишнього природного середовища на здоров'я людини в усіх випадках є комплексним.

Унаслідок погіршення демографічних показників, насамперед зменшення приросту та підвищення рівня захворюваності населення, відбувається його старіння і тимчасово втрачається працездатність, зростають витрати на медичне обслуговування. А це значною мірою послаблює трудовий потенціал держави. Все це негативно позначається на відтворювальних процесах як в економіці, так і в суспільстві.

У контексті сказаного принципове і фундаментальне значення мала Конференція ООН з питань навколишнього середовища і розвитку, яка відбулася 1992 р. в м. Ріо-де-Жанейро (Бразилія). Саме на ній було одностайно проголошено, що основою розв'язання гострих соціально-економічних і ресурсо-екологічних проблем є перехід до моделі сталого розвитку. Концепція сталого розвитку економіки визнана світовою спільнотою народів домінуючою ідеологією розвитку людської цивілізації у XXI ст., стратегічним напрямом забезпечення матеріального, соціального і духовного прогресу суспільства. Необхідність переходу на модель сталого розвитку всіх країн світу об'єктивно зумовлена демографічним «вибухом», сучасною науково-технічною революцією, а також нинішнім кризовим станом земної біосфери, істотним зниженням її відновлювальних, відтворювальних і асиміляційних можливостей унаслідок надмірних антропогенних навантажень на природу [3].

Нагальною потребою XXI століття є формування такого способу життя, який склав би основу довготривалого оцадливого розвитку людства, а отже, забезпечення сталого національного розвитку.

Кожен аспект цієї глобальної проблеми неможливо вирішити одночасно, підходів має бути багато у всіх сферах життєдіяльності держави. І одним з ключових у вирішенні цих глобальних питань інститутів є система освіти, починаючи з дошкільних навчальних закладів.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. З огляду на вищезазначене актуальним стає підготовка майбутніх фахівців на принципах сталого розвитку до формування здорового спосо-

бу життя підростаючого покоління. Можливою стає здоров'язбережувальна складова професійної підготовки майбутніх фахівців освітньої галузі, адже одним із стратегічних завдань сталого розвитку є зміцнення фізичного здоров'я нації.

У зв'язку з визначеною виникає нагальна потреба в оздоровленні дошкільників. Оздоровчий ефект може викликати вплив біологічних і соціально-економічних факторів на патології у дітей. Так, оптимізація рухової активності у дошкільних закладах підвищує стійкість організму до несприятливих умов навколишнього середовища та зростаючого обсягу навчально-виховного навантаження.

Отже, використовуючи оздоровчий ефект вищевказаних факторів можна позитивно впливати на ріст, розвиток, ступінь резистентності організму, тобто керувати станом здоров'я.

Завданням статті є обґрунтування позиції щодо створення повноцінного здоров'язберігаючого середовища (простору) в сучасному дошкільному навчальному закладі через функціонування системи зі здоров'язбережувальною діяльністю. Зробити аналіз змісту та визначити основні заходи керівництва системою оздоровчої роботи в дошкільному навчальному закладі.

У системі управління станом здоров'я можна виділити такі напрями:

1. Отримання статистичних показників про стан здоров'я дошкільників.

2. Установлення причинно-наслідкових зв'язків з ведучими факторами, що формують здоров'я дитячого населення.

3. Здійснення санітарного нагляду в дитячих дошкільних закладах на основі гігієнічних норм і правил, які існують.

4. Розробка комплексу профілактичних заходів та реалізація цих заходів шляхом впливу на навколишнє середовище та на організм.

Пріоритетним напрямом діяльності будь-якого дошкільного навчального закладу є створення умов для збереження психічного і фізичного здоров'я кожної дитини, забезпечення емоційного благополуччя дітей, надання педагогічної підтримки для збереження і розвитку індивідуальності кожної дитини [2]. Все це являє собою здоров'язберігаюче середовище ДНЗ чи, можна сказати, здоров'язберігаючий простір.

Здоров'язберігаюче середовище – це гнучка система, що розвивається та не гнітить дитину, основу якої становить емоційно – комфортне середовище перебування і сприятливий режим організації життєдіяльності дітей.

Здоров'язберігаючий простір на сучасному етапі розглядається як комплекс соціально-гігієнічних, психолого-педагогічних, морально-етичних, екологічних, фізкультурно-оздоровчих, освітніх системних заходів, що забезпечують дитині психічне і фізичне благополуччя, комфортне, морально-етичне та побутове середовище в сім'ї та дошкільному закладі.

Тобто для створення повноцінного здоров'язберігаючого середовища (простору) в сучасному ДНЗ має функціонувати система здоров'язбережувальної діяльності.

Поняття «система» означає щось ціле, що складається з частин, або певний порядок. Щодо здоров'язбережувальної діяльності це поняття означає поєднання заходів різної спрямованості, які мають загальну стратегічну мету. У нашому

випадку такою метою є збереження та зміцнення здоров'я вихованців дошкільного навчального закладу для забезпечення сталого розвитку.

Система оздоровчої роботи передбачає певний порядок здійснення оздоровчих заходів у різних напрямках діяльності дошкільного закладу: педагогічної, лікувально-профілактичної, побутової. Крім того, система оздоровчої роботи включає ряд заходів аналітико-прогностичного, діагностичного та контрольного плану, а також санітарно-гігієнічну просвітницьку діяльність серед вихованців та їх батьків. Обов'язковою частиною системи оздоровчої роботи в дошкільному закладі є також діяльність адміністрації щодо створення відповідної матеріально-методичної бази й підвищення кваліфікації персоналу.

Аналізуючи зміст системи оздоровчої роботи в дошкільному навчальному закладі, ми можемо класифікувати її основні заходи таким чином:

- заходи аналітико-діагностичного характеру;
- стратегічне і тактичне планування оздоровчої роботи;

- заходи щодо створення, оновлення і поповнення матеріально-методичної бази і підвищення кваліфікації співробітників;

- заходи щодо контролю реалізації системи оздоровчої роботи;

- заходи щодо забезпечення загально гігієнічних вимог утримання дітей в дошкільному навчальному закладі;

- заходи щодо забезпечення санітарно-епідеміологічних вимог;

- заходи по забезпеченню техніки безпеки побутовою, ігровою та освітньої діяльності дітей;

- заходи по забезпеченню психологічної безпеки дітей в період їх перебування в дошкільному закладі;

- спеціальні медичні заходи;

- лікувально-профілактичні заходи;

- педагогічні заходи;

- санітарно-просвітницькі заходи тощо.

Класифікуючи всі заходи подібним чином колективу дошкільного навчального закладу буде простіше здійснювати планування і реалізацію основних напрямів оздоровчої роботи, дійсно перетворюючи її на систему.

На нашу думку, для більш чіткого та зрозумілого застосування засобів оздоровчої роботи (особливо для молодих фахівців) потрібно навести змістовну характеристику основних груп заходів оздоровчої роботи в дошкільному закладі.

Метою проведених заходів аналітико-діагностичного плану є одержання відповіді на наступні питання:

- Чи існує в дошкільному навчальному закладі система оздоровчої роботи?

- Які її сильні і слабкі сторони?

- Чи є прогалини в системі оздоровчої роботи?

- Створена відповідна матеріально-методична база?

- Чи існує в установі система оцінки оздоровчої діяльності і яка її ефективність?

Для відповіді на ці та інші можливі питання використовуються відповідні аналітико-діагностичні методики, а також аналіз фактичних даних, показники захворюваності дітей тощо.

Заходи зі стратегічного і тактичного планування допомагають розробити або вдосконалити систему оздоровчої роботи на основі аналітико-діагностич-